

**Confederazione Generale Italiana del Lavoro in Puglia
Romania a Bari**

**Confederația Generală Italiană a Muncii din Puglia
României la Bari**

Consolato Generale di

Consulatul General al

CGIL Puglia

CGRB

Nr. 01.06/1604/04.05.2018

Nr.296 /04.05.2018

PROTOCOL DE COLABORARE

TRA
Între

Confederazione Generale Italiana del Lavoro in Puglia , in seguito denominata **CGIL Puglia** con sede in via V. Calace, 4 Bari, rappresentata dal Segretario Generale Giuseppe Gesmundo;

Federazione Lavoratori, dell'Agro-Industria, in seguito denominata **FLAI-CGIL**, con la sede in via Leopoldo Serra n 31, rappresentata dal Segretario nazionale, Giovanni Mininni e dal Segretario Generale della FLAI Puglia, Antonio Gagliardi, con sede in via Calace, 4;

Federazione Italiana Lavoratori Commercio, Turismo e Servizi, in seguito denominata **FILCAMS CGIL**, con sede in via Leopoldo Serra, 31, Roma, rappresentata dal Segretario Generale Nazionale Maria Grazia Gabrielli e dal Segretario Generale FILCAMS Puglia Barbara Neglia, con sede in via V. Calace, 4;

Federazione Italiana dei Lavoratori del Legno, dell'Edilizia, delle industrie Affini ed estrattive, in seguito denominata **FILLEA CGIL**, con sede in via Morgagni, 27, Roma rappresentata da Mercedes Landolfi Responsabile Nazionale Politiche Internazionali, Cooperazione ed Immigrazione e dal Segretario Generale della **FILLEA Puglia** Silvano Penna con sede in via V. Calace, 4;

Camera del Lavoro Metropolitana di Bari, in seguito denominata **CGIL Bari**, con sede in via Natale Loiacono, 20/B, rappresentata dal Segretario Generale Maria Luigia Bucci

Confederația Generală Italiană a Muncii din Puglia, denumită în continuare **CGIL Puglia**, cu sediul în Via Calace 4, Bari reprezentată de către Secretarul General, Giuseppe Gesmundo;

Federația Lucrătorilor din Agricultură și Industrie, denumită în continuare **FLAI-CGIL**, cu sediul în Via Leopoldo Serra 31, reprezentată de către Secretarul Național, Giovanni Mininni și Secretarul General al FLAI Regiunea Puglia, Antonio Gagliardi, cu sediul în Via Calace 4;

Federația Italiană a Lucrătorilor în Comerț, Turism și Servicii, denumită în continuare **FILCAMS CGIL**, cu sediul în Via Leopoldo Serra, 31, Roma, reprezentată prin Secretarul General Național, Maria Grazia Gabrielli și Secretarul General FILCAMS Puglia, Barbara Neglia, cu sediul în Via Calace, 4;

Federația Italiană a Lucrătorilor din Ind. Lemnului, Construcții și Extractivă, denumită în continuare **FILLEA CGIL**, cu sediul în Via Morgagni, 27, Roma reprezentată de către Mercedes Landolfi, Responsabil Național pentru Politici Internaționale, Cooperare și Imigrație și de către Secretarul General al FILLEA Puglia, Silvano Penna, cu sediul în Via Calace, 4;

**E
Și**

il Consolato Generale di Romania a Bari, in seguito denominata **CGRB**, con la sede in via Bruno Zaccaro nr.19 Bari, rappresentata dalla Lucreția Tănase, Console Generale di Romania a Bari,

Consulatul General al României la Bari denumit în continuare **CGRB**, cu sediul in via Bruno Zaccaro nr.19 Bari, reprezentat prin Lucreția Tănase, Consul General al României la Bari,

**PREMESSO CHE:
AVÂND ÎN VEDERE CĂ:**

- dal 1° gennaio 2007, la Romania è diventata Paese-Membro dell'Unione Europea e, così come previsto dal Trattato istitutivo della Comunità Europea, i cittadini rumeni, godono del diritto di circolare e soggiornare liberamente nel territorio degli Stati Membri, quindi in Italia;
de la 1 ianuarie 2007, România a devenit stat membru al Uniunii Europene și, așa cum este prevăzut în Tratatul de instituire al Comunității Europene, cetățenii români, au dreptul de a circula și a-și stabili rezidența pe teritoriul statelor membre, deci și Italia;
- in base al principio della parità di trattamento, i cittadini di un Paese dell'Unione Europea, e le persone che risiedono in tale paese senza averne la nazionalità, sono considerati pari per quanto riguarda i diritti e gli obblighi previsti dalla legislazione nazionale e che le disposizioni del Regolamento 883/2004 riguardano tutti i classici settori della sicurezza sociale quali malattia, maternità, danni da lavoro, prestazioni a sostegno del reddito e della famiglia, prestazioni di natura pensionistica e assistenziale;
în baza principiului de egalitate în drepturi, cetățenii Uniunii Europene, și persoanele care au rezidența în aceste state, indiferent de naționalitate, beneficiază în mod egal de drepturile și obligațiile prevăzute de legislația națională și a

dispozițiilor Regulamentului 883/2004 care reglementează sectoarele de asistență socială, precum îmbolnăvirea, maternitatea, accidentele de muncă, beneficii/contribuții pentru susținerea venitului și a familiei, contribuții pentru fondul de pensii și asigurări sociale;

- La FLAI-CGIL Nazionale e CNSLR-FRĂȚIA e AGRO-FRĂȚIA, tenuto conto anche di quanto esposto ai punti precedenti, in data 8 giugno 2016 hanno sottoscritto un “Accordo Quadro di Cooperazione Strategica” improntato alla massima collaborazione affinché la tutela dei lavoratori/lavoratrici provenienti dalla Romania siano destinatari della massima tutela di tipo sindacale al pari dei lavoratori italiani, sin dalla manifestata intenzione di trasferirsi per lavoro in Italia;
Sindicatul FLAI-CGIL la nivel național și sindicatele CNSLR-FRĂȚIA și AGRO-FRĂȚIA, în contextul celor prezentate mai sus, la data de 08 iunie 2016 au semnat “Acordul cadru de Cooperare Strategică”, astfel încât protecția lucrătorilor / lucrătoarelor din România să beneficieze de cel mai înalt nivel de protecție sindicală ca și lucrătorii italieni, începând de la momentul intenției de a pleca la muncă în Italia;

**CONSIDERATO CHE:
CONSIDERÂND CĂ:**

- I cittadini rumeni residenti in Puglia alla data del 31 dicembre 2017 risultano 34500, sono maggiormente impiegati nei settori dell’agricoltura, dell’edilizia e dei servizi. Tale valore fa sì che detta comunità rappresenti quella maggiormente presente rispetto a tutte le comunità straniere;
Cetățenii români din Regiunea Puglia, la data de 31 decembrie 2017, erau în număr de 34.500, iar marea majoritate își desfășoară activitatea în sectorul agricol, construcții și servicii. O asemenea comunitate reprezintă majoritatea lucrătorilor străini în comparație cu restul comunităților străine în teritoriu;
- i lavoratori/lavoratrici agricoli di cittadinanza rumena regolarmente assunti con contratto di lavoro a Tempo Determinato sul territorio pugliese rappresentano il 70,4% del totale dei lavoratori agricoli comunitari, di cui il 64,2% maschi e il 35,8% femmine; risulta difficile stimare il numero dei lavoratori non regolarmente assunti.
lucrătorii / lucrătoarele din agricultură de naționalitate română încadrați legal pe bază de contract de muncă pe timp nedeterminat din Regiunea Puglia, reprezintă 70,4% din totalul lucrătorilor comunitari din agricultură, din care 64,2% sunt bărbați și 35,8% sunt femei, iar restul lucrătorilor care muncesc la negru sunt greu de estimat;

**VISTO CHE:
VĂZÂND CĂ:**

- i settori dove sono occupati i cittadini rumeni in Puglia sono alquanto pervasi da fenomeni distorsivi come lo sfruttamento lavorativo ed il caporalato che, in taluni casi tocca il limite della tratta di persone e la riduzione in schiavitù;

sectoarele în care muncesc cetățenii români din Regiunea Puglia sunt confruntate cu fenomenul de exploatare a forței de muncă și “caporalatul”, care, în unele cazuri, se încadrează ca trafic de persoane și reducerea persoanei la sclaviei;

- lo sfruttamento dei lavoratori/lavoratrici, specie stranieri, è spesso attuato con forme di criminalità organizzata, strutturata anche oltre confine e mascherata dietro l’ingannevole forma giuridica di “cooperative di lavoro”;
exploatarea lucrătorilor/lucrătoarelor, în special cei de naționalitate străină, este deseori efectuată prin forme de crimă organizată, structuri care sunt mascate în spatele formei judiciare, înșelătoare, de “cooperative de muncă”;

**ATTESO CHE:
ATESTÂND CĂ:**

- La CGIL e le federazioni di categoria firmatari del presente protocollo, da tempo sono impegnati su tutto il territorio nazionale in azioni ed interventi volti a contrastare i fenomeni dello sfruttamento lavorativo e il caporalato in agricoltura, la cui straordinaria mobilitazione, con campagne mirate, ha determinato l’innovazione del quadro normativo italiano con l’approvazione da parte del Parlamento della Legge 199/2016;
Sindicatul CGIL și federațiile syndicate de sectoare semnatare în prezentul protocol sunt implicate de mult timp în tot teritoriul național în acțiuni și intervenții de combatere a fenomenului de exploatare prin muncă și “caporalat” din agricultură, care prin acțiuni de mobilizare și campanii dedicate, a determinat îmbunătățirea cadrului legat din Italia, prin aprobarea de către Parlamentul a Legii Nr. 199/2016;
- la CGIL Puglia e le federazioni di categoria, intendono proseguire l’attività di contrasto ai fenomeni di sfruttamento coinvolgendo un numero sempre maggiore di lavoratori stranieri, quindi anche di lavoratori aventi cittadinanza rumena, attraverso azioni capillari adeguate a fornire informazioni dettagliate sui diritti contrattuali e normativi attualmente in vigore in materia di contrasto allo sfruttamento lavorativo e al caporalato, nonché le opportunità che le stesse norme consentono in caso di denuncia dei lavoratori nei confronti di chi sfrutta il lavoro;
Sindicatul CGIL Puglia și federațiile syndicate de sectoare, intenționează să continue activitatea de combatere a fenomenului de exploatare, implicând un număr cât mai mare de muncitori în agricultură, inclusiv cei de cetățenie română, prin organizarea de acțiuni de informare detaliată, în teren, asupra drepturilor contractuale și normativelor în vigoare din materia legislației muncii pentru combaterea muncii la negru și a “caporalat-ului”, precum și a oportunităților ce decurg urmare denunțului efectuat de către lucrători împotriva celor care îi exploatează prin muncă;
- è volontà comune con Consolato di Romania a Bari, di esplorare e sviluppare forme di collaborazione in grado di informare ed orientare, anche attraverso strumentazione informatizzata, i lavoratori rumeni che dovessero manifestare la volontà di recarsi in Italia per cercare lavoro, sia prima della partenza per l’Italia che durante il periodo di soggiorno in Puglia;
este voința comună împreună cu Consulatul General al României la Bari, de a explora și dezvolta forme de colaborare pentru informare și orientare, inclusiv prin mijloace informatizate, a lucrătorilor români care își manifestă dorința voluntară de

veni în Italia în căutare de muncă, chiar înainte plecării în Italia cât și pe perioada de ședere în Italia;

Tutto ciò premesso, le Parti intendono impegnarsi in una intesa di cooperazione strategica.

Având în vedere toate acestea, părțile intenționează să se angajeze într-un acord de cooperare strategică.

1. Le premesse fanno parte della presente intesa;
Tot ce este exemplificat mai sus fac parte din această înțelegere;

2. Le Parti convengono sulla necessità di esplorare e sviluppare strumenti e modalità di collaborazione finalizzate ad una maggiore tutela delle lavoratrici e dei lavoratori rumeni presenti in Puglia e impegnati nei settori dell'agricoltura, dell'edilizia e dei servizi in particolare Colf e Badanti;
Părțile convin asupra necesității de a explora și dezvolta instrumente și modalități de colaborare care vizează o mai bună protecție a lucrătorilor români angajați în sectorul agricol din Puglia;

3. La Parti, si impegnano ad istituire degli Info-Point dedicati ai lavoratori/lavoratrici rumeni che intendono recarsi in Puglia per prestare la propria opera. Medesima strumentazione informatizzata potrà essere installata presso luoghi in cui si rileva l'alta presenza dei lavoratori/lavoratrici rumeni in Puglia, ovvero presso le sedi provinciali della CGIL e delle federazioni di categoria, che a loro volta potranno svolgere attività di informazione, orientamento e tutela a favore dei lavoratori rumeni.
(le postazioni con l'esatto indirizzo saranno incluse nell'allegato no. 1 del presente protocollo)
Părțile se angajează să înființeze puncte de informare de tip Info-Point dedicate lucrătorilor/lucrătoarelor români care vin în Regiunea Puglia pentru a lucra în sectorul agricol. Echipamentele informatice vor fi instalate în zonele/locurile în care se află prezențe numeroase de cetățeni români în Puglia, sau în cadrul birourilor/sediilor provinciale ale FLAI din Foggia, BAT, Bari, Taranto, Brindisi și Lecce, care la rândul lor vor efectua activități de informare, orientare și îndrumare a lucrătorilor români; *(locatiile precum și forma de încredințare, contract de comodat, vor fi cuprinse în anexa nr.1 la prezentul Protocol);*

4. Le informazioni, l'orientamento e la tutela, con l'ausilio degli info-point, si potrà svolgere con le modalità che le Parti stesse riterranno opportune; tali modalità dovranno essere idonee per raggiungere il più alto numero di destinatari. La Federazioni di categoria potranno coinvolgere le proprie strutture e leghe comunali che, a loro volta, potranno accedere ai dati informatici per sostenere l'attività informativa da rendere attraverso la distribuzione di volantini e brochure redatte in lingua rumena e italiana. I volantini saranno predisposti dalla CGIL Puglia e dalle federazioni di categoria a vari livelli e riguarderanno le norme contrattuali e la legislazione del lavoro nazionale vigente, nonché questioni previdenziali ed assistenziali. *(le modalità di lavoro tramite le parti saranno incluse nel nell'allegato no. 2 del presente protocollo);*

Activitatea de informare, orientare și îndrumare, cu sprijinul echipamentelor de tip Info-Point, se vor efectua prin modalitățile care părțile le vor considera oportune, modalități care vor trebui să fie adecvate astfel încât să fie utilizate de un număr cât mai mare de destinatari. Federațiile sindicate de sectoare vor implica propriile structuri și sedii locale, care la rândul lor, vor avea acces la datele informatice pentru a susține activitatea de informare prin distribuirea de broșuri și fly-ere redactate în limba română și italiană. Broșurile vor fi efectuate de către Sindicatul CGIL Puglia și vor conține normele și legi în materie de legislația muncii din Italia, precum și aspecte de asistență socială și sanitară. *(modalitățile de lucru între parti vor fi cuprinse în anexa nr.2 la prezentul Protocol);*

5. I costi per la sola installazione degli info-point saranno in capo all' Consolato di Romania a Bari; i costi per le spese di affitto, attrezzature comuni di ufficio, delle utenze telefoniche ed energetiche, il materiale di cancelleria, ed altre spese necessarie per la buona funzionalità dei Info-point saranno sostenuti dalla dalla CGIL e dalle federazioni di categoria.

Costurile/cheltuielile pentru instalarea echipamentelor de tip Info-Point vor fi în sarcina Consulatului României la Bari, iar costurile pentru închirierea spațiilor, birotică, abonamente conexiuni telefon/internet și energie electrică, mobilier birou, si alte cheltuieli necesare functionării la standarde optime a echipamentelor, vor fi suportate de către Sindicatul CGIL și federațiile sindicate de sectoare;

6. La scelta dell'operatore/operatrice da adibire agli info-point avverrà di concerto tra i firmatari del presente protocollo.

Alegerea operatorului pentru instalarea echipamentelor de tip Info-Point, va fi stabilită concret de către semnatarii prezentului protocol;

7. Le Parti esprimono la disponibilità a collaborare quali partner per l'elaborazione e la presentazione di eventuali proposte progettuali nell'ambito dei Fondi Europei. L'attività di tutela individuale sarà mirata anche alla possibilità di ottenere prestazioni e/o risarcimenti previsti dalla contrattazione collettiva e dalla relativa bilateralità, nonché a compiere azioni di carattere sindacale e/o giuridico-legale.

Părțile își exprimă disponibilitatea a colabora ca parteneri pentru elaborarea și prezentarea de eventuale propuneri de proiecte care se încadrează pentru finanțarea din Fonduri Europene structurate, proiecte individuale care se încadrează și pentru rambursarea de costuri ca urmare a unui contract colectiv sau bilateral, precum și desfășurarea de acțiuni cu caracter sindical sau de natură juridică/legală;

8. La presente intesa è redatta in lingua italiana e romena. Essa sarà firmata in triplice copia in ciascuna delle due lingue.

Prezentul protocol/înțelegere este redactată în limba italiană și română. Va fi semnată în triplu exemplar din cele două limbi în care a fost redactată.

Letto, approvato e sottoscritto a Bari il giorno 04 mai 2018

Citit, aprobat și redactat la Bari, astăzi 04 mai 2018

Segretario Generale CGIL Puglia
Giuseppe Gesmundo

Consulatul General al
României la Bari

Segretario nazionale FLAI-CGIL
Giovanni Mininni

Lucreția Tănase

Segretaria Generale FLAI Puglia
Antonio Gagliardi

Segretario Generale FILCAMS
Maria Grazia Gabrielli

PUGLIA
Segretario Generale FILCAMS Puglia
Barbara Neglia

Responsabile Politiche Internazionale e immigrazione FILLEA
Mercedes Landolfi

PUGLIA
Segretario Generale FILLEA Puglia
Silvano Penna

Segretario Generale Camera del Lavoro Metropolitana di Bari
Maria Luigia Bucci